

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІДЕРСТВО ТА УПРАВЛІННЯ КОМАНДАМИ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»

Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Шифр та назва спеціальності	П10 Соціальна робота та консультування
Назва освітньо-професійної програми	Соціальна робота
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Кафедра	Публічного управління, адміністрування та соціальної роботи
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	вибіркова
Форма навчання	очна, заочна
Викладачі	
Прізвище, ім'я, по батькові	Обушна Наталія Іванівна
Посада	професор кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	доктор наук з державного управління, професор
Електронна адреса	natalia.obushna@gmail.com
Телефон	068 252 40 53
Посилання на профіль викладача	Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=Z4NYU3kAAAAJ&hl=uk ORCID: https://orcid.org/0000-0001-5612-3104 Scopus: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?origin=resultslist&authorId=57329368300

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Освітній компонент “Лідерство та управління командами в соціальній роботі” є важливою складовою формування профілю фахівця у галузі охорони здоров’я та соціального забезпечення, належить до циклу вибіркових дисциплін професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня магістра за спеціальністю І10 Соціальна робота та консультування
Мета дисципліни	Формування у здобувачів вищої освіти системи знань щодо сучасних теорій, концепцій, принципів, методів та моделей командоутворення та лідерства, здатності розв’язувати складні завдання і проблеми в контексті впровадження командного підходу та лідерства в соціальній роботі, а також вмінь та навичок використовувати набуті знання у практичній діяльності
Завдання дисципліни	– Систематизація знань про: теоретичні основи командоутворення та лідерства у сфері соціальної роботи, зокрема: наукові підходи, концепції, принципи, закономірності, функції; сутнісні ознаки понять: “управління командами в соціальній роботі”, “лідерство в соціальній роботі”; організаційно-функціональні та соціально-психологічні засади командоутворення та лідерства в соціальній роботі; особливості ціннісно-рольового та компетентнісного підходів в побудові успішної управлінської команди у сфері соціальної роботи; та ін. – Формування умінь: визначати проблеми здійснення лідерства у сфері соціальної роботи через призму теорій лідерства, здійснювати обґрунтований вибір методів діагностики та розвитку лідерства; здійснювати управління розвитком власної лідерської компетентності; працювати в команді, свідомо обирати командну роль та взаємодіяти з носіями інших командних ролей для ефективного досягнення цілей; забезпечувати ефективну комунікацію в команді, виявляти конфліктні ситуації та управляти конфліктами, що виникають у сфері соціальної роботи; мотивувати та професійне стимулювання персоналу в умовах командної роботи та лідерства; удосконалювати особистісно-професійні якості комунікативної компетентності лідера, етико-психологічні засади ділових комунікацій у сфері соціальної роботи, застосовуючи тренінги, коучинги, фасилітацію та інші технології професійного розвитку у сфері соціальної роботи щодо формування конкурентоздатної команди та ін. – Оволодіння навичками аналізу, синтезу, узагальнення, оцінки, обробки та прогнозування управлінських рішень в процесі обговорення проблемних питань щодо з командоутворення у сфері соціальної роботи.

	– Мотивація слухачів на активну участь, етичну поведінку, відповідальність за результати прийнятих управлінських рішень у сфері соціальної роботи.
Пререквізити	Дисципліна базується на знаннях дисциплін “Соціальний менеджмент та маркетинг соціальних послуг”, “Соціальна робота у системі охорони здоров’я”, “Антикризовий менеджмент системи соціального захисту” та ін.
Постреквізити	Дисципліна є базою при підготовці кваліфікаційної роботи та практичної діяльності у сфері соціальної роботи.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	Загальні компетентності: ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК10. Здатність працювати в команді. Спеціальні (фахові) компетентності: ФК 3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації, в тому числі на етапі раннього втручання. ФК 4. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи. ФК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства. ФК 7. Здатність до професійної рефлексії. ФК 8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень. ФК 9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефаківців. ФК 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій. ФК 14. Здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи.

Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 4 кредитів ЄКТС (120 годин). В тому числі: денна форма навчання: лекції – 16 годин, практичні заняття – 26 годин, самостійна робота – 78 годин; заочна форма навчання: лекції – 8 годин, практичні заняття – 10 годин, самостійна робота – 102 години.
Форма підсумкового контролю	Диф. залік
Строки викладання дисципліни	Дисципліна викладається в 3 семестрі

Програма дисципліни

Назви тем

1.	Лідерство як груповий процес..
2.	Теорії лідерства
3.	Формування стилю лідерства в соціальній роботі.
4.	Специфіка формування та розвитку управлінських конкурентоздатних команд у соціальній роботі.
5.	Управління конфліктами в процесі командоутворення, роль лідера у вирішенні конфліктів у сфері соціальної роботи.
6.	Оцінювання зрілості управління та командної взаємодії у сфері соціальної роботи.

Самостійна робота здобувача освіти

№ з/п	Зміст самостійної роботи
1.	Охарактеризувати теоретичні засади лідерства як групового процесу та розглянути базові теорії лідерства.
2.	З'ясувати сутність та генезу тимбілдингу, а також проаналізувати життєвий цикл команди (динаміку внутрікомандних процесів та стратегій діяльності лідера на всіх його стадіях).
3.	Охарактеризувати специфіку формування та розвитку управлінських конкурентоздатних команд у соціальній роботі.
4.	Розглянути особливості управління конфліктами в процесі командоутворення, роль лідера у вирішенні конфліктів у сфері соціальної роботи.
5.	Проаналізувати критерії, методи, інструменти оцінювання зрілості управління та командної взаємодії у сфері соціальної роботи..

Самостійна робота являється елементом Навчально-методичного комплексу дисципліни, затверджується кафедрою, підлягає щорічному перегляду з метою дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти. Список завдань надається здобувачам на першому занятті з певної теми. Самостійна робота з дисципліни виконується у формі розв’язання задач. Для здобувачів заочної форми навчання перевіркою підготовки в міжсесійний період являється контрольна робота (індивідуальна залікова робота). Усі завдання самостійної роботи мають бути виконані та здані (надіслані) викладачеві за день до проведення залікового заняття. Розмір шкали ЄКТС за навчальною дисципліною дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 60 балів.

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання

На лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо.

На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв’язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Самостійну роботу здобувача викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувачем за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування опорних сигналів; опорних конспектів);
- практичні методи (вправи; практичні завдання; спостереження).

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;

- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії;
- навчально-наукова проєктна робота у форматі індивідуальної та командної роботи.

Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел

Основна література:

1. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#n107>
2. Цілі сталого розвитку 2016-2030. URL : <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.
3. Таранюк К. В., Кобушко Я. В. Лідерство та команда в публічному управлінні. Суми : Сумський державний університет, 2020. 175 с.
4. Лідерство та комунікації в організації : навчальний посібник / упорядн. Н. Я. Михаліцька, М. Р. Яцик. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 512 с.
5. Лугова В.М., Голубєв С. М. Основи самоменеджменту та лідерства : навч. посібн. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 219 с. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/21464>
6. Сергєєва Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посібн. За наук. ред. Л. М. Сергєєвої. Івано-Франківськ: «Лілея, НВ», 2015. 296 с.
7. Пірен М. Лідерство: сутність та реалізація в українському суспільстві: навч. посіб. К.: Ун-т «Україна». 2012. 232 с.
8. Психологія тимбілдингу: навч. посіб. / за заг. ред. О.Г. Романовського, С.В. Калашникової. Харків : Друкарня Мадрид, 2017. 92 с.
9. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О. Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко. Харків, 2017. 100 с.

Додаткова література:

10. Азаренков В. І., Прокопенков В.П. Технологія підготовки публічних виступів : навч. посіб. Нац. техн. ун-т “Харків. політехн. ін-т». Дніпро : СПД Біла К. О., 2021. 124 с.
11. Андрійченко Ж. О., Близнюк Т. П., Майстренко О. В. Digital етикет та комунікації: тенденції та вимоги сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 34. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-24>
12. Антонюк Р. Особиста ефективність як основа лідерської продуктивності керівника організації. Науковий вісник Вінницької академії

безперервної освіти. Серія “Екологія. Публічне управління та адміністрування». 2023. Вип. 3. С. 11–21. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-5681-2023-3.02>

13 Беліченко Л. Формування позитивного іміджу фахівця: ознаки, механізми та технології. Вісник Національного університету оборони України. 2023. №72 (2). С. 12–20. URL: <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2023-72-2-12-20>

14 Васильєва О. І., Васильєва Н. В. Інноваційне лідерство в публічному управлінні. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 11. С. 60–64. DOI: 10.32702/23066814.2021.11.60

15. Гоулман Д., Бояціс Р., Маккі Е. Емоційний інтелект лідера / пер. з англ. Валерія Глінка. 6-те вид. К.: Наш формат, 2024. 288 с.

16. Іванова Н. С. Управління конфліктами в системі управління персоналом. Вісник ДонНУЕТ “Економічні науки». 2023. № 1(76). URL: <https://doi.org/10.33274/2079-4819-2022-76-1-7-158>.

17. Лугова В. М., Лебединська О. С., Чуркін А. О. Формування системи винагородження як складової механізму мотивації персоналу. Економіка та суспільство. 2023. № 49. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29477>

18. Сопівник Р.В., Рахманіна А.С., Савченко О.В. Лідерологія: підручник. К.: “Компринт», 2023. 620 с.

19. Тімблдінг: як створити команду мрії. URL: <https://www.vinnitsa.info/news/timbldinh-yak-stvoryty-komandu-mriyi.html>.

20. Управління командами і лідерство : опорний конспект лекцій. Тернопіль : THEU, 2018. URL:

<http://library.wunu.edu.ua/index.php/uk/nmkd/4093-upravlinnia-komandamy-iliderstvo>

21. Team Building Games, Training, Ideas and Tips. <https://www.businessballs.com/team-management/team-building-games-trainingideas-and-tips/London> 15. What Is Team Building? URL: <https://www.thebalancecareers.com/whatis-team-building-1918270>.

Інформаційні ресурси:

22. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

23. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. URL: <http://www.rada.gov.ua>

Загальна схема оцінювання

На останньому практичному занятті визначається накопичувальний бал поточної успішності за формулою: сума усіх оцінок за поточну діяльність поділена на кількість завдань (тем) та помножена на 12. Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати під час вивчення дисципліни: за поточну навчальну діяльність 60 балів, за результатами підсумкового контролю 40 балів. Підсумкова оцінка успішності з освітнього компонента для здобувачів, які успішно виконали програму освітнього компонента, є простою сумою оцінки за поточну та підсумкову успішність.

Національна оцінка	Бали за поточне оцінювання	Бали за підсумкове оцінювання	Загальна оцінка з дисципліни
«5» (відмінно)	54-60	36-40	90-100
«4» (добре)	42-53	28-35	70-89
«3» (задовільно)	36-41	24-27	60-69

«2» (незадовільно)	0-35	0-23	59 та нижче
--------------------	------	------	-------------

За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення студентів з освітнього компонента, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Оцінка ЄКТС	Статистичний показник
«А»	Найкращі 10% студентів
«В»	Наступні 25% студентів
«С»	Наступні 30% студентів
«D»	Наступні 25% студентів
«Е»	Останні 10% студентів

Шкала ЄКТС є відносною та встановлює належність студента до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників.

Політика опанування дисципліни

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
 - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
 - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;
 - здійснювати самостійну підготовку до занять згідно з затвердженим планом;
 - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій інших видів робіт згідно з темою заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
 - складати згідно з графіком поточний модульний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;
- 2) дотримуватись академічної доброчесності:
 - самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
 - посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з Університету.